

2016 06 04

Uddevalla kommun

Samhällsbyggnadsnämnden

451814 Uddevalla

Synpunkter angående klosettvattnen i Uddevalla kommun

LRF s kommungrupp ber att få återkomma med ytterligare synpunkter kring begreppet klosettvattnen

Vi bifogar samt hänvisar till den skrivelse vi delgett er 2016 04 20

LRF har en slampolicy, ganska gammal, som helt är utformad utifrån att återvinna fosfor.

Den policyn har varit vägledande för många kommunala reningsverk, inte minst Uddevalla. Vår kommun har angående klosettvattnen likaså varit helt inriktad på att återföra fosfor till lantbruket.

De allra senaste åren, 2015 - 2016 har emellertid medicinsk information med största tydlighet, från sjukhus och dess läkare, visat att antibiotikabehandling i en del fall ej skapar det resultat läkarna behandlar för. Vi har i Sverige i dag resistenta bakterier, *det får ingen blunda för, oavsett andra intentioner*

Med anledning av detta faktum lyfter LRF i dag fram: Att återvinna fosfor är fortfarande viktigt men det får aldrig ske genom att vi samtidigt med slamspridning sprider ut någon form av läkemedelsrester, i synnerhet antibiotika i olika former. Ingen forskning är tydlig med att utgå från att inte antibiotika resistens kan förökas genom kedjan:

Slam - mikroorganismer i jorden - spannmål eller gräs - maten till dels människan dels våra husdjur, i senare fallen via mjölk, kött åter till människan eller våra husdjur.

*Risken med antibiotikaresistens vill LRF f n absolut ej medverka till, vi anser även att våra kommuner f n aldrig **skall** medverka i denna risk..*

Vid LRF riks stämma för två veckor sedan behandlades en motion angående slam.

Vi citerar nedan delar av det beslut den motionen fick, citat:

Studier som analyserat effekterna av spridning av avloppsslam visar att det inte går att undvika risken för ackumulering av läkemedelsrester i åkermarken. En avgörande princip för LRF i kretsloppsfrågan är "rent in - rent ut" och att kretsloppet inte leder till någon negativ påverkan för marken, grödan, djurlivet eller omkringliggande vattenmiljöer. *Ansvar*et för att ta fram säkra och giftfria kretslopp ska tydligt ligga på de som förorenar avloppsvatten samt de som ansvarar för slammet.

2016 06 04

Majoriteten av allt slam används i dag som marktäcke för olika deponier (66 %). Detta skapar ett tryck på kommunerna att i stället utveckla andra metoder för att möjliggöra en återföring av växtnäring i form av en ren och attraktiv produkt som jordbruket vill använda och som även marknaden accepterar.

Det finns exempelvis idag flera metoder för att återföra fosfor, varav flera är olika varianter av förgasning, förbränning och torkning. Gemensamt för dessa tekniker är att de har som mål att säkra en renare produkt som inte utsätter miljön för de risker som finns förknippade med avloppsslam. Att förbränna, förgasa eller torka avloppsslam kan exempelvis vara tekniker som minskar spridningen av exempelvis organiska miljögifter som läkemedelsrester och antibiotikaresistenta bakterier. Det finns även en utveckling inom teknik som utöver fosforåterföring även kan generera biokol som kan bidra till ökad kolhalt i åkermarken, slut citat.

LRF i Uddevalla skulle sätta stort värde på om Samhällsbyggnadsnämnden skapade förutsättningar för att analysera och följa den arsenal av olika forskningsprojekt, statliga såväl som privata, som i dag arbetar för högtryck för att få fram ett fosfor av hög kvalitet men utan skadliga läkemedelsrester. Här borde Uddevalla om några år ha en värdefull kunskapsbank utifrån vilken kunskap och erfarenhet våra reningsverk i kommunen skall rena/processa fram en produkt som skulle bli ett värdefullt och attraktivt gödningsämne. Följ bl a Hammarby Sjöstadsverk miljöinriktade verksamhet, där de samverkar med KTH och IVL.

Det slam kommunen i dag producerar från bl a Skarnhälla med en torrsubstanshalt av endast 0,157 (oerhört lågt), samt ytterst lite fosfor, kalium och mycket kväve, alltför mycket kväve som växterna under augusti, september och oktober ej klarar att ta emot. *Är definitivt inget ekonomiskt värdefullt slam.* Mycket av kvävet går upp i luften eller ut i havet. I analysen från Skarnhällaslammet saknas helt analys av svavel och av läkemedelsrester. Slammet utgör för både fosfor och kalium ca 8 % av den näring som krävs att tillföras årligen för spannmål och slåttervall. Komplettering med drygt 90 % krävs alltså att tillföras jorden i form av vanlig handelsgödsel. LRF konstaterar att största insatsen i hantering av klosettatten är att per lastbilar och traktorer flytta omkring vatten. Observera att slammet är efter tre år ej certifierat enl. SPCR-178.

Arealerna som slam av alla slag kan spridas på är begränsade sedan länge. *Aldrig* slam på betesmarker eller slåttervall om den betas någon gång under sommaren, annars gäller för slåttervall 10 månaders intervall mellan spridning och vallskörd.

Aldrig slam i ekologisk odlingsmark inkl KRAV godkänd odlingsmark

Aldrig slam till gårdar där mjölkproduktion sker.

Aldrig slam till grödor för avsalu till Lantmännen eller Svenska Foder om slammet ej är certifierat enl. SPCR 178. (För vanligt slam gäller REVAQ certifiering).

Aldrig slam på potatis, frukt, grönsaker och bärodlingar (bl a jordgubbar)

För grynahre, malkorn Whiskykorn, betaglucalhavre m fl specialsortiment gäller alltid certifiering.

Lantmännen och Svenska Foder tar f n inte in någon slamgödselad spannmål i sina kvarnar, oavsett spannmålen skall förädlas till mat för människan eller bli foder till djur. Slamgödselad spannmål exporteras, f n till bl a Sydeuropa eller Nordafrika *Sveriges Naturskyddsförening avråder helt för slamspridning på all åkermark*

2016 06 04

Vi bifogar till er några intressanta artiklar samt även information kring Hammarby Sjöstadswerks breda verksamhet med tydlig miljöprofil.

Var ligger ert ansvar som politiker?

ligger det inom Simone Sauls ansvarsområde att öka ekologiska råvaror i de 16000 portioner som kommunens kök producerar eller

ligger det inom Andreas Roos ansvarsområde att få ut mesta möjliga klosettavatten på andras marker. Grovt uttryckt, bli av med slammet någon stans, ett slam vi anser har ytterst låg miljöprofil (p g a läkemedelsresterna). På kommunens många egna gårdar sprids inget slam överhuvud taget

Hur hanteras garantisidan avseende slamkvalitet och odlingsbegränsningar, kanske odlingsförbud av livsmedelsprodukter/djurfoder. *Inte skall lantbrukaren ta ansvar*, inga försäkringar finns som täcker upp odlingsbegränsningar eller odlingsförbud av livsmedel/djurfoder

LRF s kommungrupp anser i dagsläget att:

- U-a kommun gjorde rätt när projektet klosettavatten påbörjades omkring 2010 - 2011

men det blir fullständigt fel utifrån de kunskaper vi nu besitter angående läkemedelsrester om vi nu utvecklar och fullföljer projektet klosettavatten

- Vänta och följ under några år den mycket omfattande forskning i statlig liksom i privat regi kring max med bra näringsämnen, bl a fosfor, kalium, svavel men utan läkemedelsrester.

Vår Region har startat upp projektet STRAMA inom Regionens sjukvårdsförvaltningar för att lära ut senaste rön kring behandling och förhållanden till att minimera resistens bland bakterier. Man har på så sätt förtjänstfullt minskat användningen av antibiotika inom sjukvården

Våra veterinärer är likaså i dag ytterst försiktiga med att behandla våra sjuka kor, hästar, får, grisar med antibiotika.

Då skall väl inte Uddevalla kommun och LRF uppmuntra till att ev. skapa risker med att sprida slam som ev. kan skada vår miljö och i värsta fall skapa dödsfall bland människor och bland våra kor, hästar får och grisar.

Vår högsta medicinska institution i Sverige, Socialstyrelsen, uttrycker angående slam kopplat till läkemedelsrester, följ **Försiktighetsprincipen**

Vi begär att Samhällsbyggnadsnämndens ledamöter och Uddevalla kommun också skall följa **Försiktighetsprincipen** i denna fråga

Styrelsen för LRF s kommungrupp i Uddevalla,

Nils Mellin
0522 84134
0708 102368
nils.mellin@telia.com

2016 06 04